

“Vrouwen bedreven ook vóór het kiesrecht politiek”

Elaine Chalus (1956) is hoogleraar Britse geschiedenis aan de Universiteit van Liverpool. Haar interesse gaat in het bijzonder uit naar vrouwen en politiek in het achttiende-eeuwse Engeland. Haar boek *Elite Women in English Political Life c. 1754-1790*, uitgegeven in 2005, was baanbrekend door het begrip ‘sociale politiek’ dat zij daarin introduceerde. “De politiek van toen ging niet alleen over het parlement en politici, de politiek had ook een sociale dimensie en daarin zijn ook vrouwen actoren geweest. De verruiming van het begrip politiek zoals ik die voorsta, heeft bredere implicaties voor historici van alle perioden, en roept vragen op over de manier waarop we de politiek zelf conceptualiseren. Dat is niet alleen van belang voor een beter begrip van het verleden. Het vergroot ook ons inzicht in de problemen van ons democratisch bestel die tegenwoordig spelen.”

Je bent geboren in een boerengezin in Canada. Welke weg heb je sindsdien afgelegd om uiteindelijk op je zestigste hoogleraar geschiedenis in een Britse stad te worden?

Mijn loopbaan is inderdaad niet in één rechte lijn gegaan. Ik ben oorspronkelijk opgeleid als docent voor het voortgezet onderwijs in Canada. Ik gaf tien jaar lang Frans en Engels in het noorden van de Canadese provincie Alberta, voordat ik terugkeerde naar de universiteit om als volwassen student een postdoctorale studie geschiedenis te volgen. Ik voltooide mijn Master aan de Universiteit van Alberta in 1990 met een gender georiënteerde cultuurhistorische studie naar negentiende-eeuwse correspondenties van mannen uit de Britse middenklasse. Met hun bonthandelsmaatschappij (Hudson’s Bay Company) in Canada veranderden de sociale structuren van de plaatselijke gemeenschap drastisch, ook in termen van gendernormen, onder meer door relaties met inheemse

---

Edwina Hagen

is cultuurhistoricus en als Universitair Docent verbonden aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Zij is redacteur bij Historica.

vrouwen. Ik had geluk, want mijn werk werd gezien als innovatief en door de *Social Sciences and Humanities Research Council* bekroond met een *Doctoral Fellowship Award*. Dankzij deze prijs kon ik verhuizen naar Oxford, waar ik zeven jaar later, als veertiger, mijn dissertatie voltooide aan Wolfson College onder de uitstekende begeleiding van (wijlen) professor Paul Langford.

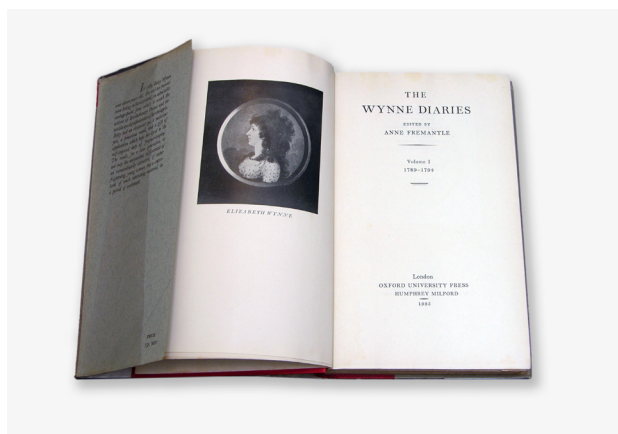
In deze periode had ik een baan als universitair docent bij Bath Spa University. Daar gaf ik leiding aan onderzoek dat de invalshoek van de *spatial turn* hanteerde. Dat is een cultuurhistorische benadering die de afgelopen decennia, mede onder invloed van het werk van de Franse denker Michel Foucault, steeds meer veld heeft gewonnen. Deze invalshoek gaat ervan uit dat ruimte meer is dan slechts het decor van gebeurtenissen. De plek waar iets gebeurt, is ook zelf weer van invloed op het verloop van de gebeurtenissen. Mijn onderzoek richt zich specifiek op de beleving van stedelijke ruimte. De fysieke en materiele omgeving van onze Europese steden is gevormd door topografische, temporele en technologische invloeden. Maar de inwoners van een stad kennen de locaties van hun stad ook zelf betekenen toe. Ruimtes zijn daarmee ook te beschouwen als sociale constructies. Ze zijn voortgekomen uit wat wij ons voorstellen hoe specifieke ruimtes eruit moeten zien. Daarbij speelt ook gender altijd een belangrijke rol. Genderopvattingen beïnvloeden bewust of onbewust de gebouwde omgeving, ze liggen ten grondslag aan de mogelijkheden en betekenissen van hoe mannen en vrouwen zich door de ruimte of hun eigen buurten bewegen. Waar kijken ze naar, wie ontmoeten zij? Het is een wezenlijk

onderdeel van de straatcultuur en het buurtleven. Het heeft ook alles te maken met macht, want ruimtelijkheid speelt een belangrijke rol bij het stellen van grenzen, of deze nu persoonlijk of collectief, publiek of privaat, sociaal of politiek, formeel of informeel, legaal of illegaal zijn. Meerdere artikelenbundels kwamen uit deze aanpak voort, zoals in 2019 *Gendering spaces in European towns, 1500-1914*.

In de periode dat je werkte aan de Bath Spa University deed je een toevallige ontdekking die je carrière een enorme impuls gaf. Wat ontdekte je?

Ik was op het Priddy Folk Festival in Somerset toen ik daar in een boekenstalletje stuitte op een gehavende paperback-kopie van uittreksels uit de dagboeken van Elizabeth Wynne Fremantle (1778-1857), de zogeheten 'Wynne Diaries'. Elizabeth, bekend als Betsey, begon met het eerste deel op elfjarige leeftijd in 1789, slechts enkele weken na het uitbreken van de Franse Revolutie, en hield haar dagboek bij tot haar dood in 1857. Als kind woonde ze met haar familie in Zwitserland, samen met politieke agenten van koning Lodewijk XVI en andere Franse migranten die de onrust in Frankrijk ontvluchtten. De familie Wynne vluchtte later vóór Napoleons verovering van Midden-Europa en kwam terecht in de Italiaanse havenstad Livorno, waar ze onderdak vonden bij de Britse marine. Elizabeth trouwde in 1797 met de Britse Koninklijke Marineofficier Thomas Fremantle. De meeste kapiteinsvrouwen bleven thuis, maar zij was avontuurlijk en voer de oorlog in met haar echtgenoot aan boord van zijn schip, in de vloot van Horatio Nelson. Toen Nelson zijn arm verloor tijdens een gevecht bij Tenerife, verzorgde ze hem op de terugreis. Kapitein Fremantle vocht later samen met Nelson in de slag bij Trafalgar in 1805, waarbij de Engelsen een Spaans-Franse vloot van Napoleon Bonaparte versloegen. Bij dit zeegevecht kwam admiraal Nelson om het leven. Fremantle overleefde de slag. Een klein aantal van Betsey Fremantles dagboeken werd in de jaren dertig van de twintigste eeuw gepubliceerd, maar het overgrote deel is onbekend gebleven. Ze waren al die tijd in het bezit van de familie in Buckinghamshire, waar ik ze opspoorde. Ik kreeg onbeperkte toegang tot de dagboeken en tot een uitgebreid privé-familiearchief. Aan de hand van Fremantles dagboeken onderzocht ik de constructie van de Victoriaanse heersende elite door een vrouwelijke lens, te beginnen met de kosmopolitische wereld van expats en emigranten in de beginjaren van de Franse revolutie.

Voor dit project, *The Admirals Wife: An Intimate History of Family, Navy and Empire* kreeg ik al een prijs (British Academy Research Development Award Scheme). Het loopt nog steeds door. Ik werk inmiddels, sinds 2016, bij de afdeling Geschiedenis van de Universiteit van Liverpool. Ik moet nog steeds een monografie schrijven, voor Oxford University Press, gebaseerd op de veertig overgebleven delen van de dagboeken van Fremantle. Ik hoop dat ik snel eens de tijd heb om ervoor te gaan zitten. Ik vind het ontzettend leuk om te werken aan zo'n casus-studie. Het past nog steeds bij mijn onderzoeksinteresse die inmiddels weer verder uitgewaaierd is en uiteenlopende politieke en culturele aspecten omvat van de Europese geschiedenis. Ik hou mij nu bijvoor-

De dagboeken van Elizabeth 'Betsey' Wynne

Bron: Elizabeth Wynne Fremantle, *The Wynne Diaries, 1789-1820* (Oxford University Press 1935).

beeld vooral bezig met onderwerpen als vroeg negentiende-eeuwse sociabiliteit van de Britse elite en Engels kosmopolitisme in Europese steden, vooral in Florence en Nice. Op meer metaniveau gaat het mij bij mijn onderzoek om grotere thematische en langere termijnvragen over plaats en ruimte, macht en identiteit, patronage en corruptie, en invloed en belangen.

Je oeuvre is zeer omvangrijk en opvallend rijk aan vernieuwende historiografische perspectieven. De kern van je werk en interesse laat zich niettemin afbakenen door je vele artikelen en publicaties over de wisselwerking tussen gender en politiek, ofwel de gendergerelateerde aard van politiek. Je boek *Elite Women in English Political Life c. 1754-1790*, was baanbrekend door het begrip 'sociale politiek' dat je daarin introduceerde.

Ja, het is mijn stellige overtuiging dat we ons begrip van politiek, wie dat bedrijft en op welke plekken dat gebeurt, moeten uitbreiden naar de sociale kanten van politiek. De wisselwerking tussen de notoir diffuse arena van wat ik noem 'sociale politiek' en de traditionele arena van de geïnstitutionaliseerde 'hoge politiek' verandert voortdurend, maar door het belang van de eerste te bagatelliseren, beperken we ons vermogen om de werking van de laatste te begrijpen. De sociale kant van de politiek bestrijkt een enorm terrein. Ik reken er de activiteiten van vrouwen toe in de sfeer van de achttiende-eeuwse sociabiliteit, in fysieke ruimtes, zoals de bekende salons en sociëteiten maar ook paleiscomplexen en buitenplaatsen. Ik schaar er ook thema's onder als politieke rituelen en de materiële cultuur van politiek. Als we zulke thema's serieus in de analyse meenemen, dan krijgen bijvoorbeeld ook relatief kleine microhistorische details als kleding en kleurige versieringen betekenis. Vrouwen – althans de Britse dames die ik onderzocht – politiseerden daarmee openbare ruimtes. De definitie van politiek moet daarom ook niet-institutionele vormen van politiek omvatten. Politiek gebeurde niet slechts tussen de muren van de parlementsgebouwen, maar ook tijdens soirees, bals en diners. De

'Middlesex-election. 1804' door James Gillray, handgekleurde ets en aquatint, gepubliceerd door Hannah Humphrey, 1804.
Bron: National Portrait Gallery NPG D13108

echtgenotes van de staatslieden en diplomaten vervulden daarbij de rol van gastvrouw. Zij bepaalden wie tot de genodigden behoorden, en wie op welk moment aan elkaar werden voorgesteld. Netwerken en lobbyen noemen we dat tegenwoordig. Ik zou politiek willen definiëren als "de kunst van het mogelijke". Politiek gedefinieerd in de meest ruime zin, toegepast op historisch onderzoek, brengt dus ook vrouwen in beeld. En trouwens ook andere groepen die toen niet tot de top van de samenleving behoorden, zoals joden en katholieken.

Vrouwenemancipatie als een beweging voor gelijkberechtiging staat bekend als een fenomeen dat begon in de negentiende eeuw. Jouw sociale definitie van politiek impliceert dat vrouwen ook vóór de strijd voor kiesrecht politiek bedreven.

Dat laten mijn studies naar de rol van vrouwen in de Britse lokale electorale politiek van de achttiende eeuw heel duidelijk zien. Het is een wijdverbreide misvatting dat de emancipatie van vrouwen een lineair verloop heeft gekend. Als we de graad van hun emancipatie afmeten aan de mate van hun politieke invloed dan is de emancipatie van vrouwen niet een ontwikkeling geweest van slecht naar steeds een beetje beter. Vrouwen zijn er op juridisch, economisch en politiek terrein natuurlijk wel op vooruitgegaan. Maar met de waardering van vrouwelijke politici is het op dit moment

bar en boos gesteld, gelet op alle media-aanvallen die ze te verduren krijgen. In Engeland, Amerika, en naar ik nu hoor zelfs ook in Nederland. Ik wil niet beweren dat het in de achttiende eeuw allemaal beter was, zeker niet. Ook toen werden politiek actieve vrouwen aan de geldende conventies gehouden. Zolang hun politieke taken konden worden gezien als ondergeschikt aan en ondersteunend aan die van hun mannen en de lokale gemeenschap, was er niks aan de hand. Maar o wee, als ze zich ontpopten tot leidende politieke actoren in een zaak die al te ver verwijderd was van de eigen familie- of gemeenschapsbelangen. Dan overschreden ze een ongeschreven wet en werden ze vaak, net als nu, het doelwit van geseksualiseerde kritiek.

Desondanks betwist ik de al te vaak gehoorde aanname dat de politieke mogelijkheden van vrouwen in het verleden noodzakelijkerwijs beperkt en indirect waren. Hun gender bepaalde de mate van participatie van vrouwen, maar context en klasse, etniciteit en de politieke constellatie evenzeer. Daarom hecht ik ook aan het begrip intersectionaliteit. Het is complex, het gaat over overlappende systemen. Je zou kunnen zeggen dat de mogelijkheden van vrouwen door de geschiedenis heen afwisselend verkleinen en weer vergroten, afhankelijk van hun sociaaleconomische positie en de aard van het regime waarin ze opereren. Vergeleken bij andere tijdperken waren de omstandigheden van de laat achttien-

de-eeuwse Britse politiek voor vrouwen verrassend gunstig. Ja, deze eeuw bood vrouwen zelfs een grotere verscheidenheid aan mogelijkheden voor betrokkenheid dan ooit tevoren. Een heel bekende naam is Mary Wollstonecraft (1759-1797), auteur van *Pleidooi voor de rechten van de vrouw* gepubliceerd in 1792 (onlangs vertaald in het Nederlands). Maar mijn punt is dat de politiek toen niet alleen iets was voor uitzonderlijke vrouwen als Wollstonecraft. De aard van de Britse politiek werkte ook meer algemeen bevorderend voor hun deelname. Politiek was nog geen strikt afgebakend terrein, en niet zo geprofessionaliseerd en aan vastgelegde regels gebonden als tegenwoordig. Kenmerkend voor de laat achttiende-eeuwse Britse politiek is het persoonlijke, sociale en vooral familiale karakter ervan. Dat was een bedding waarin ook vrouwen politiek tot hun recht konden komen. Niet alleen de meest uitzonderlijke vrouwen die biografen zo graag uitlichten, maar ook die uit 'gewone' adellijke en patricische families. Het boek *Elite Women in English Political Life* gaat specifiek in op verschillende vormen van hun politieke betrokkenheid. Die kende een zeer grote variëteit en liep van de top van de aristocratische elite tot de vrouwen uit de onderste lagen van de samenleving. Ik zeg het opnieuw, ik kijk heel breed. Hoewel er altijd vrouwen waren met persoonlijke invloed op de politieke beslissingen van hun echtgenotes, konden vrouwen op alle niveaus van de samenleving ook betrokken zijn bij de politiek als politieke gastvrouwen, door hun betrokkenheid bij patronage als cliënten, makelaars ('brokers') of patroons (beschermers), of via hun betrokkenheid bij de verkiezingspolitiek. Terwijl sommige elitevrouwen electorale invloed erfden, en anderen de politieke belangen van het gezin behartigden als weduwen of als moeders van minderjarige zonen, konden vrouwen lager op de sociale ladder ook betrokken zijn bij de electorale politiek. Vóór de electorale hervorming in 1832 bestonden er in Engeland talloze verschillende vormen van kiesrecht, en sommige hiervan gaven vrouwen meer kiesrechten dan andere. In sommige vrije *boroughs* (soort district waar de stem berustte bij mannen aan wie de status van 'free man' was verleend) hadden de weduwen of de oudste dochters van vrije mannen het recht om hun (nieuwe) echtgenoot tot kiezer te maken. Dit was net zo waardevol als een bruidsschat! In een andere kleine categorie *boroughs* – *burgage boroughs*, waar de stem verbonden was aan het eigendom en niet aan de persoon – hadden de vrouwen die legaal eigenaar waren van *burgage* (eigendom) stemrecht. De praktijk in de achttiende eeuw was dat ze niet zelf stemden, maar ze hadden het recht om volmachten aan te wijzen die namens hen zouden stemmen – en dit was iets waardoor ze vaak herhaaldelijk werden gevraagd om hun invloed als er verkiezingen waren. Ten slotte waren er in talrijke *boroughs* vrouwen die als getuigen optraden bij verkiezingen (en later bij parlementaire processen, wanneer een verzoekschrift werd ingediend bij het parlement over de verkiezingsuitslag). Ze gebruikten hun persoonlijke kennis van de lokale bevolking en huizen om te bewijzen of kiezers daadwerkelijk stemrecht hadden. Als zodanig droegen zij formeel bij aan de verkiezingsuitslag.

Verzet jouw onderzoek zich ook tegen de these dat de scheidslijn tussen aanvaardbaar en onaanvaardbaar vrouwelijk politiek gedrag scherper werd met de opkomst van de meer geformaliseerde democratische politiek vanaf het einde van de achttiende eeuw?

Nee, die tendens zie ik ook bij mijn eigen onderzoek. Tegelijkertijd zie ik dat achttiende-eeuwse vrouwen die bereid waren creatief te werken binnen het familiale model, politiek actief konden blijven. Het onderzoek naar de vraag tot in hoeverre ze dat ook nog in dezelfde mate deden in de negentiende eeuw, loopt volop. Afgelopen september sprak ik daarover op het tweedaags symposium *Informal spaces and practices of diplomacy, 1750-1850* in Oxford, georganiseerd door de Deense historicus Kristine Dyrmann. Zij traceerde vormen van politieke sociabiliteit zelfs in Europese kuuroorden, zoals Bad Pyrmont (in de tegenwoordige Duitse deelstaat Nedersaksen). Heel interessant. Mijn ideeën over gender en sociale politiek sluiten nauw aan bij de vernieuwingstendenzen die recentelijk de historiografische agenda van *New Diplomatic History* zijn gaan beheersen. Diplomatenvrouwen en echtgenotes van politici en vorsten onderhielden het sociale netwerk, dat vaak één op één met het politieke overlapte, via het schrijven van brieven. We hadden een discussie over 'epistolaire diplomatie', een thema dat jij [ondergetekende] met je voordracht inbracht. De archieven liggen vol met getuigenissen daarvan. Politieke historici hadden er lange tijd weinig belangstelling voor. Zoveel brieven van vrouwen, vrijwel altijd gearchiveerd onder het kopje 'privé-' of 'familie materiaal', wat kan daar nu politiek relevant aan zijn? Maar vrouwen gaven elkaar allerlei sociale en ook politieke informatie door, en ook dat kan als politiek relevant aangemerkt worden. Dat geldt helemaal als het correspondenties betreft tussen echtgenotes van politieke figuren op historisch belangrijke momenten, zoals revoluties en oorlogen. De bestudering van diplomatieke processen aan de hand van de transnationale netwerken die mede door de correspondenties van ambassadeursvrouwen onderhouden werden, is ook voor de wereld van nu van buitengewoon groot belang. Zelf bestuurde ik nu het Congres van Wenen vanuit het vraagstuk hoe vrede nu eigenlijk gemaakt wordt. In 1815 onderhandelden in Wenen honderden Europese staatshoofden en hun diplomaten over de toekomst van het postnapoleontische Europa. Vrouwen adviseerden de organisatie van het congres in brieven en waren publiekelijk zichtbaar aanwezig in het sociale gedruis eromheen, bij informele bijeenkomsten, zoals de vele bals met dans en muziek. Zoals ik ook tijdens het symposium in Oxford constateerde, mede naar aanleiding van de *key note* van de Australische hoogleraar Glenda Sluga, lijkt het er steeds meer op dat de politieke betrokkenheid van vrouwen zeker tot 1815 doorging, en waarschijnlijk nog tot ver daarna.

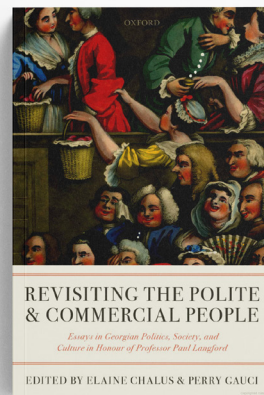
Je was en bent erop uit om ons begrip van wat politiek is danig op te schudden. Waar komt je gedrevenheid om dit concept historiografisch op de kaart te zetten vandaan?

Ik heb hier lang niet bij stilgestaan, maar nu ik ouder word, en mijn werk steeds beter overzie, realiseer ik mij meer dan tevoren wat de oorsprong moet zijn van mijn drijfveer om het

begrip politiek zo fors op te willen rekken. Waarom ik mij al zo lang interesseer voor de sociale en de lokale dynamiek van de politiek in het achttiende-eeuwse Engeland. Dat heeft naar mijn gevoel te maken met mijn vroegste jeugdherinneringen aan mijn vader. Hij was namelijk niet alleen boer, maar ook actief in de plaatselijke politiek. Als klein meisje zag ik wat ervoor nodig was om op heel concreet, dagelijks gemeenschapsniveau, zaken voor elkaar te krijgen. De aanleg van een weg of een goot voor de afwatering van een erf, of publieksvoorzieningen op het platteland: mijn vader praatte met iedereen, en luisterde. Ik noem dat 'person to person politics'. Heel effectief. Ik heb er zelf ook enige ervaring mee opgedaan toen ik voor de Labour Party campagne voerde door langs de deuren te gaan om met mensen te spreken over hun problemen en de verkiezingen. Voor mijn vader waren de boerinnen net zo goed als hun mannen legitieme gesprekspartners. Op de boerderij werkten ze immers nauw samen, de vrouwen waren even competent. Dat zie ik ook in mijn historisch onderzoek terug. Het is een pragmatische vorm van politiek bedrijven, gericht op het veiligstellen van de eigen belangen en die van de gemeenschap. In de achttiende eeuw waren vrouwen wel politiek betrokken, maar nog niet altijd gedreven door hoog verheven idealen. Sommige vrouwen waren betrokken bij de politiek omdat ze macht, winst of status voor hun eigen familie wilden verwerven. De correspondenties van achttiende-eeuwse politici getuigen van het feit dat vrouwen netwerken en persoonlijke contacten aangingen om zo hun eigen belangen veilig te stellen. Om hun doelen te bereiken, handelden ze op dezelfde manier als hun mannelijke tegenhangers. We kunnen andere vrouwen vinden, lager op de sociale ladder – vrouwen die vaak geen ander spoor achterlaten in de archieven – als we de archieven van omstreden verkiezingen bestuderen (de verkiezingsuitslagen die tot aan het parlement werden uitgevochten). Daar kun je vrouwen vinden die bijvoorbeeld tollenaars, bedienden, wasvrouwen of schoorsteenvegers zijn, die getuigen van hun ervaringen met verkiezingen en helpen bij het bewijzen of weerleggen van zaken die vaak berustten op beschuldigingen van omkoping en corruptie.

Je zegt dat de politiek van de laat achttiende eeuw niet alleen ging over het parlement en de politici omdat de politiek ook een sociale dimensie had en vrouwen daarin belangrijke actoren zijn geweest. De verruiming van het begrip politiek zoals jij die voorstaat, heeft die ook implicaties voor de bestudering van andere perioden?

Jazeker, absoluut. Mijn verbredende definitie heeft implicaties voor historici van alle perioden, omdat het vragen oproept over de manier waarop we de politiek zelf conceptualiseren. Mijn benadering is 'multi-vocaal' en inclusief. Zo'n benadering van meerstemmigheid door ook vrouwen bij het historisch parlementair onderzoek te betrekken, is niet alleen van belang voor een beter begrip van het verleden. Het vergroot ook ons inzicht in de problemen van ons democratisch bestel die tegenwoordig spelen. Ons systeem is gebaat bij de deelname van groepen van diverse achtergronden. Dat is nu nog te weinig het geval. Ik maak mij grote zorgen over de politieke gevolgen

Elaine Chalus en Perry Gauci, (red), *Revisiting the polite & commercial people: Essays in Georgian Politics, Society, and culture in honour of Professor Paul Langford* (Oxford 2019).

van het oprukkend populisme en het toenemende gebrek aan meerstemmigheid van het publieke debat. Het politiek analfabetisme neemt hand over hand toe. Het is de taak van historici daaraan een halt toe te roepen, want het brengt onze democratie in gevaar. Breng scholieren en studenten democratische kennis en omgangsvormen bij. Politieke representatie omvat meer dan alleen de hoge politiek.

Recentelijk, onder invloed van de coronacrisis, ben ik mij gaan interesseren voor het verschijnsel eenzaamheid, nu en door de eeuwen heen. Denk bijvoorbeeld aan de echtgenotes, dochters en moeders van de soldaten die jaren van huis waren om te vechten in de Napoleontische oorlogen. Ik ben voor de analyse van eenzaamheid ook gedoken in de toepassingsmogelijkheden van emotiegeschiedenis. Het eenzaamheidsonderzoek bleek vruchtbaar. Er ligt inmiddels een Routledge-bundel: *A History of Loneliness*. Dit is ook een belangrijk politiek thema, nu en in de toekomst. Als mensen vanuit hun eenzaamheid alleen nog in hun eigen digitale bubbels leven en daar hun informatie uit halen, vermeerderd hun kennis niet en missen ze de sociale dwarsverbanden die noodzakelijk zijn voor een vitale democratie.

Ik ontmoette Elaine Chalus afgelopen september bij het symposium *Informal spaces and practices of diplomacy, 1750-1850* in Oxford. Bovenstaande tekst is deels geschreven op basis van Chalus' *closing remarks*, en op een interview dat ik afnam tijdens een Zoom-sessie op 16 januari 2023. Chalus leidt het *Eighteenth-Century Worlds Reseach Centre* en is lid van de redacties van *Women's History Review*, *Parliamentary History Journal* en de *History of Parliament Trust*, waar ze sectieredacteur is van het House of Lords, 1660-1832.

Zie ook: Elaine Chalus: "My dearest Tussy": Family, Navy and Nation in the Fremantle Papers, 1801-1814" ([youtube.com](https://www.youtube.com/watch?v=...))